Türk-Koop EKİN

ISSN-1301-515X

Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği Yayın Organıdır. Yıl: 7 Sayı: 26 Ekim - Aralık 2003

Hakemli Dergi

Türk-Koop
EKİN

Yönetim
TürkiyeTarım Kredi Kooperatifleri
Merkez Birliği Adına
Sahibi
İlhami TEKE

Genel Yayın Yönetmeni
Şakir DOHMAN

Genel Yayın Koordinatörü
Şahabettin ŞİRİN

Yazı İşleri Müdürü
Ali Şefik YORGANCILAR

Dizgi ve Mizanpaj
Adnan ÖZONAR

Tashih
Yakup YİĞİT

Güncel Fotoğraflar
Bahadır MERT

Reklam Sorumlusu
Hasan Yakup CANGÜVEN

Reklam Fiyatları (Renkli)

Arka kapak	:600.000.000.-TL
Arka kapak içi	:450.000.000.-TL
Ön kapak içi	:500.000.000.-TL
İç sayfa	:300.000.000.-TL
İlk ve son sayfalar	:350.000.000.-TL

Not: Üst üste 2 sayı reklama %10, 3 sayı reklama % 15; 4 sayı reklama % 20 indirim uygulanır.
Fiyatlara KDV Dahil Değildir.
Dergimiz üç ayda bir yayınlanmaktadır.

İdare Yeri
EKİN Dergisi
Akdeniz Caddesi No:169
06490 Bahçelievler-ANKARA
Tel: (312) 215 08 50 - 212 77 41
Faks: (312) 223 33 57
Baskı
İMAJ İç ve Dış Ticaret A.Ş.
Rüzgarlı Cd. Plevne Sokak No:14/4
06630 Ulus-Ankara
Tel:310 35 53 Fax: 312 22 09
Film Çıkış
Detay Repro Ankara
Telefon: 311 11 27

ekin@tarimkredi.org.tr

www.tarimkredi.org.tr

ISSN 1301 - 515X

Hakemli Dergi

Editör
Ali Şefik YORGANCILAR
Yrd. Editör
Nurhayat ÖZONAR

Bilimsel Danışma Kurulu Üyeleri

Prof.Dr. Yılmaz Akça
Prof.Dr. Sadi Akgün
Prof.Dr. Fikret Akınerdem
Prof.Dr. Numan Akman
Prof.Dr. Sadi Aral
Prof.Dr Kadir Arıcı
Prof.Dr. Burhan Aykaç
Prof.Dr. Ali Bayrak
Prof.Dr. Naci Bostancı
Prof.Dr. İbrahim Burgu
Prof.Dr. Muharrem Certel
Prof.Dr. Mustafa Çanga
Prof.Dr. Hasan Çelik
Prof.Dr. Cemalettin Y.Çiftçi
Prof.Dr. Rasih Demirci
Prof.Dr. Celal Er
Prof.Dr. Recai Ercan
Prof.Dr. Doğan Erdoğan
Prof.Dr. Ahmet Ergün
Prof.Dr. İrfan Erol
Prof.Dr. Aziz Ekşi
Prof.Dr. Çetin Fıratlı
Prof.Dr. Aydın Güneş
Prof.Dr. Yetkin Güngör
Prof.Dr. Bilâl Gürbüz
Prof.Dr. Oktay Gürkan
Prof.Dr. Koray Haktanır
Prof.Dr. Osman Kaftanoğlu
Prof.Dr. Mevlüt Karakaya
Prof.Dr. Sezai Kaya
Prof.Dr. Kenan Kaynaş
Prof.Dr. Mehmet Küçükkurt
Prof.Dr. Salih Maden
Prof.Dr. Metin Olgun
Prof.Dr. Ahmet Özçelik
Prof.Dr. Fazlı Öztürk
Prof.Dr. Bayram Sade
Prof.Dr. Engin Sakarya
Prof.Dr. Selçuk Seçer
Prof.Dr. Mine Tekeli
Prof.Dr. Süleyman Türkel
Prof.Dr. Saime Ünver
Prof.Dr. Ruhsar Yanmaz
Doç.Dr. Mevhibe Albayrak
Doç.Dr. Ahmet Bayaner
Doç.Dr. Köksal Demir
Doç.Dr. Hasan Ekiz
Doç.Dr. Abdurrahim T.Göksoy
Doç.Dr. Nilgül Karadeniz
Doç.Dr. Osman Karagüzel
Doç.Dr. Hayrettin Kendir
Doç.Dr. Feramuz Özdemir
Doç.Dr. Aziz Tekin
Yrd.Doç.Dr. Muharrem Çetin
Yrd.Doç.Dr. Cengiz Sayın

YAZIM
KURALLARI

1)- TÜRK-KOOP EKİN DERGİSİ'nde Dünyada ve Türkiye'de kooperatifçilik, tarım, yönetim, ekonomi işletme sosyo-kültürel vb. konularda yazılar ile resimlere yer verilecektir.

2)-Yazılar, 6 daktilo sayfasını geçmeyen, birbuçuk aralıklı (özellikle çiftçilerimizin anlayabileceği sade bir dille) yazılmış olmalıdır. Türkçe karşılığı olmayan teknik ve yabancı dildeki terimlerin parantez içinde kısa açıklaması yapılmalıdır. Yazılar ilk defa gönderildiğinde iki nüsha olacak ve birinde isim ve benzeri kayıt bulunmayacaktır.

3)-Tercüme yazılarda, tercümenin yapıldığı yayının adı, cildi, sayısı, sayfası, yazarı ve ülkesi belirtilmelidir. Mümkünse yazının orjinalının fotokopisi eklenmelidir.

4)-Derginizde yayınlanan yazılar sadece yazarların görüşlerini taşır ve yazar tarafından temin edilen fotoğraf vb. materyaller Teşkilatımız için bağlayıcı husus ihtiva etmez.

5)-Yayınlanmak için tarafımıza gelen yazıların yayınlanıp yayınlanmamasına ve dergimizde nasıl yer alacağına Yayın Kurulumuz karar verir. Yayın Kurulu gerektiğinde yazılarda kısaltma ve düzeltme yapılmasını önerebilir.

6)-Bilimsel makalelerde faydalanılan kaynaklar metin içinde (1), (2) vb. gibi rakamlarla numaralandırılmalı ve metin sonunda da eser içinde veriliş sırasına göre yazılmalıdır.

a-Kaynak makale ise: yazarın soyadı, adı, makalenin tam başlığı, yayının adı, cilt no, sayısı, yılı, sayfa numarası,

b-Kaynak kitap ise: yazarın soyadı, adı, kitabın adı, varsa editörü, yayın yeri, yayın no, yayınlandığı yer, yıl, sayfa numarası,

c-Kaynak tebliğ ise: yazarın soyadı, adı, tebliğin adı; kongre, seminer ya da konferansın adı, düzenlendiği yer, yıl, sayfa numarası belirtilmelidir.

7)-Yazarın ismi ile ünvanı makale başlığının ve varsa bağlı kuruluşu sayfanın altında olmalıdır.

8)-Yazılarda İngilizce başlık ve 50 sözcüğü geçmeyecek İngilizce abstract ile Türkçe özete yer verilmelidir.

9)-Dergide makalesi yer alan yazarlara dergi gönderilecektir.

10)-Dergimiz Basın Meslek İlkelerine uyar.

Yazılar
hakemlendikten sonra
disket (veya e-mail), fotoğraf/slayt,
1 adet temiz çıktı gönderilmesi,
ayrıca kullandığımız makina
P. Macintosh olduğundan disket
kayıtlarının, Doss metni,
Win Word 2 veya
Mac format formunda
kayıt yapılması gerekmektedir.

İçindekiler

Son Sayı

Ali Şefik YORGANCILAR — 5
Editör

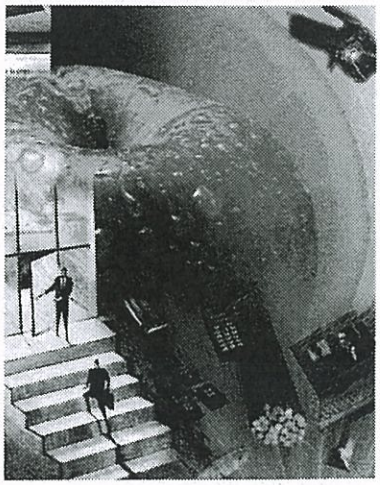

İnternet, Köy Web Siteleri ve Kırsal Kalkınma — 6
Dr. Hasan AKÇA
Prof. Dr. Kemal ESENGÜN

Şeker Mısırı ve Türkiye'deki Yeri — 12
Dr. Ahmet ÖZ

Kırmızı Mercimeğin Dünya ve Türkiye Ekonomisindeki Yeri — 16
Araş. Gör. Gamze ENCAN
Prof. Dr. Cemalettin Y. ÇİFTÇİ
Araş. Gör. Mehmet ATAK

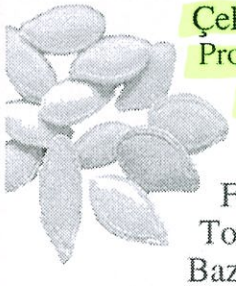

Çekirdek Kabağı Yetiştiriciliği — 22
Prof. Dr. Ruhsar YANMAZ
Araş. Gör. Burcu DÜZELTİR

Farklı Sınıflardaki Patates (*Solanum tuberosum* L) Tohumluklarının Verim ve Verimle İlgili Bazı Özelliklerinin Belirlenmesi — 26
Doç. Dr. Güngör YILMAZ

Türkiye'de Tütün Üretiminde Sözleşmeli Tarım "Manisa Örneği" — 33
Yrd.Doç. Dr. O. Murat KOÇTÜRK
Yrd.Doç. Dr. A.Nuray CEBECİ

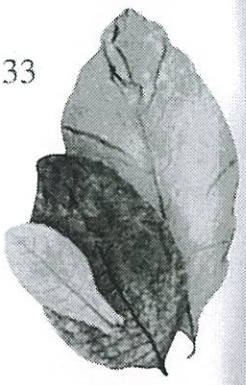

Türkiye'de Tarım Bölgeleri İtibariyle Fenolojik Verilere GöreTarla Çalışma Günlerinin Tespiti Üzerine Bir Araştırma — 39
Ziraat Y.Müh. Halit Sivük
Yrd. Doç. Dr. Halil FİDAN

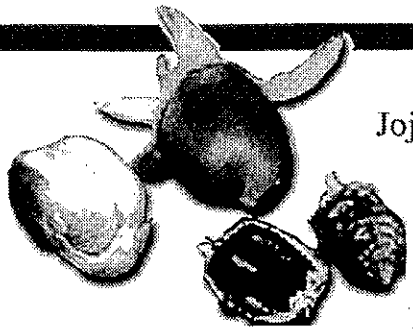

Jojoba 45
Dr. Belgin COŞGE

Sitoplazmik Erkek Kısırlığın
Ayçiçeği Islahında Kullanımı 49
Dr.Yalçın KAYA

Tarımsal Uygulamalardan Kaynaklanan Su Kirliliği ve Kontrolü 52
Dr. Ahmet KURUNÇ

Farklı Kültürel Uygulamaların Yuvarlak Çekirdeksiz
Üzüm Çeşidinde Bitki Besin Maddesi İçeriklerine Etkisi 58
Yrd.Doç. Dr. Harun ÇOBAN
Doç.Dr. Şenay AYDIN
Yrd.Doç. Dr. Bülent YAĞMUR

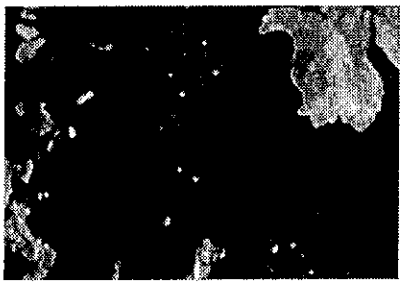

Karasakız Üzüm Çeşidinin
Çanakkale Ekonomisindeki Yeri ve Önemi İle
Başlıca Değerlendirilme Şekilleri 62
Yrd. Doç. Dr. Alper DARDENİZ
Prof. Dr. Selma GÜVEN

Kanatlı Bağışıklık Sistemi ve Beslenme İlişkileri 69
Ziraat Y.Mh. Faruk ILDIZ

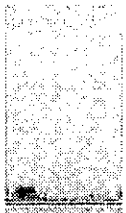

Sürekli ve Geceleri Analarının Yanında Bırakılan Oğlakların
Büyüme Performansları 76
Araş. Gör. Gürbüz DAŞ
Serkan YURDABAK
Doç. Dr. Türker SAVAŞ
Yrd. Doç. Dr. Feyzi UĞUR

Ayçiçeği Silajı ve Mekanizasyonu 80
Yrd.Doç.Dr.Fulya Toruk

Arpa Ağbenek Hastalığı 84
Ziraat Mh. Ayşen AKYOL
Doç.Dr. Aziz KARAKAYA

Türkiye'de Okul Sütü Programı Uygulaması 88
Dr. Sibel TAN

Beypazarı'nda Geleneksel Takılar 92
Öğr.Gör. Fatma YETİM

Çekirdek Kabağı Yetiştiriciliği

Prof. Dr. Ruhsar YANMAZ *
Araş. Gör. Burcu DÜZELTİR**

Özet

Ülkemiz kabakgil yetiştiriciliğinde önemli bir yeri olan yazlık ve kışlık kabaklar yemeklik olarak kullanımlarının yanında tohumları da çerez olarak kullanılmaktadır. Çekirdek kabak yetiştiriciliği, kabak tohumlarının sahip olduğu özelliklerden dolayı üreticiler için yemeklik kabak yetiştiriciliğine göre daha avantajlı yönlere sahiptir.

Bu makalede, üreticilerimize yardımcı olması açısından çekirdek kabağı yetiştiriciliğine yönelik bilgiler verilmiştir

Anahtar kelimeler: Çekirdek kabağı, yetiştirme tekniği

Pumpkin culture for seed

Abstract

Pumpkin growing has important place in our cucurbits production. Pumpkin fruits are used as a vegetable and as a snake food. In resent years, pumpkin seed growing are getting popular in our country, because of growing advantages In this report, brief information about pumkin seed growing technics.

Key Words: Pumpkin seed , growing technics.

1. GİRİŞ

Ülkemizde *Cucurbitaceae* familyasına ait olan kabakgil türlerinin büyük bir bölümü yetiştirilmektedir. Bazı kabakgil türlerinin orijin merkezi veya sınırları içinde olan ülkemizin sahip olduğu zengin iklimsel çeşitlilik, kabakgil türlerinin çoğunun ülkemizde sorunsuz olarak yetiştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Ülkemizde yetiştirilen kabaklar, taze tüketiminin yanısıra konserve, hazır yemek sanayiinde kullanılmakta, tohumları da ülkemizde ve Akdeniz ülkeleri ile Ortadoğu ülkelerinde kuruyemiş olarak yaygın bir biçimde tüketilmektedir. Bunun yanında tohumlarının, ekmek ve pasta endüstrisinde kullanımı da gün geçtikçe artmaktadır.

* Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümü.
** Van Yüzüncüyıl Üni. Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bl.

Çekirdek kabağı yetiştiriciliği, yazlık kabak yetiştiriciliğine benzerlik göstermekle birlikte, bazı farklılıklar da söz konusudur. Burada sunulan çalışmada çekirdek kabağı yetiştirmek isteyenlere yardımcı olabilecek bilgilere yer verilmiştir.

Ülkemiz genelinde yetiştirilen kabaklar yazlık, kışlık ve süs kabakları olmak üzere üç grupta incelenmektedir. Yazlık kabaklar arasında yer alan, sakız kabağı veya zucchini tipindeki ince ve uzun kabakların yanısıra, *Cucurbita pepo L.* botanik sınıfı içinde yer alan bir başka yazlık kabak gurubunu da çerezlik veya çekirdek kabakları oluşturmaktadır. Çerezlik olarak tüketilen ürünler içerisinde büyük yeri olan kabak çekirdeği, çiftçiler için iyi gelir getiren önemli bir üründür.

Kuruyemiş olarak tüketiminin yanısıra, halk arasında barsak parazitlerini gidermede etkin bir besin olarak bilinen kabak çekirdeği yağ, protein, mineral maddeler ve aminoasitler yönünden zengindir. Zengin bir yağ kaynağı olması nedeniyle kabak çekirdeğinden elde edilen yağ, sadece gıda endüstrisinde değil, ilaç ve kozmetik endüstrisinde de önem taşımaktadır.

Çekirdek kabağı yetiştiriciliği, yazlık kabak yetiştiriciliğine benzerlik göstermekle birlikte, bazı farklılıklar da söz konusudur. Burada sunulan çalışmada çekirdek kabağı yetiştirmek isteyenlere yardımcı olabilecek bilgilere yer verilmiştir.

2. ÇEKİRDEK KABAĞI YETİŞTİRİCİLİĞİNİN ÜLKEMİZDEKİ DURUMU

Ülkemizde son yıllarda çekirdek kabağı yetiştiriciliğinin yayılmaya başladığı görülmektedir. Bunun nedenlerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz.

1) Ekonomik Nedenler : Sakız kabağının taze tüketim amacıyla yetiştiriciliği özellikle iç bölgelerde ekonomik olmamaktadır. Çünkü; yemeklik kabak yetiştiriciliği yapmak isteyen üreticiler iklim faktörleri nedeniyle tohum ekimini Nisan sonu-Mayıs başında yapmakta, hasadın yapıldığı Haziran ayı ortalarında kabak fiyatları diğer bölgelerden gelen ürün nedeniyle düşmekte ve bunun sonucu olarak da, üreticinin gelir düzeyi azalmaktadır. Bu durum aşağıdaki tablodan daha net bir şekilde görülebilir.

		Çekirdek kabağı	
		Sulu koşullar	Kıraç koşullar
Verim	3-4 t/da-meyve	110-120 kg/da-tohum	75-80 kg/da-tohum
Fiyat	250-300 bin TL/kg**	7-9 milyon TL /kg*	

** 2002 yılı rakamları verilmiştir.*
*** Yaz ayları ortalama fiyatı*

Buna göre İç Anadolu Bölgesi koşullarında çekirdek kabağı yetiştiriciliği sakız kabağı yetiştiriciliğine göre yaklaşık 10 kat daha karlı görünmektedir. Bunun yanında üretim masrafları da dikkate alındığında karlılığın daha da yüksek olması beklenmektedir.

2) Yetiştiricilik Avantajları: Yemeklik kabak yetiştiriciliğinde, yüksek verim için sulama zorunlu olmakta ve hasat sık yapılmaktadır. Oysa çekirdek kabağı yetiştiriciliği kıraç koşullarda dahi yapılabilmekte ve iç bölgelerde ekim nöbetine girme şansı bulunmaktadır. Su, gübre tüketimi ve ilaç tüketimi yemeklik kabak yetiştiriciliğine nâzaran daha az olmaktadır. Ayrıca ekimin, gübre atımının, çapanın ve çekirdek ayrımının makineyle yapılabilmesi işçilik giderlerini de oldukça düşürmektedir. Tüm bu avantajlar üretim maliyetini azalttığı için çekirdek kabağı kârlı bir ürün konumuna geçmektedir.

3) Ürün Avantajları : Yemeklik kabak meyveleri depolamaya dayanıklı olmayıp, %90-95 oransal nemde 2-4 veya en fazla 10 gün depolanabilmektedir. Oysa kabak çekirdeği hasat sonrasında meyveden uzaklaştırıldığı için , nem almayan depolarda uzun süre (1-2 yıl) saklanabilme özelliğine sahiptir.

4) Pazar Avantajı: Çekirdek kabağı pazarlama konusunda kabakgiller familyası sebzeler içinde en sorunsuz olanıdır. Ürünün dayanıklı olması nedeniyle, üretici ürününü istediği zamanda ve istediği fiyata satabilme olanağına sahiptir. Malın kıt olması nedeniyle de, devamlı pazar bulma imkanı bulunmaktadır.

3. ÇEKİRDEK KABAĞI YETİŞTİRİCİLİĞİ

Üretimde Kullanılan Çeşitler: Ülkemizde tescili yapılmış çekirdek kabağı çeşidi bulunmamaktadır.

Yemeklik kabak yetiştiriciliğinde, yüksek verim için sulama zorunlu olmakta ve hasat sık yapılmaktadır. Oysa çekirdek kabağı yetiştiriciliği kıraç koşullarda dahi yapılabilmekte ve iç bölgelerde ekim nöbetine girme şansı bulunmaktadır. Su, gübre tüketimi ve ilaç tüketimi yemeklik kabak yetiştiriciliğine nazaran daha az olmaktadır. Ayrıca ekimin, gübre atımının, çapanın ve çekirdek ayrımının makineyle yapılabilmesi işçilik giderlerini de oldukça düşürmektedir. Tüm bu avantajlar üretim maliyetini azalttığı için çekirdek kabağı kârlı bir ürün konumuna geçmektedir.

Üreticiler, çoğunlukla sakız kabağı olarak tüketilen çeşitlerin tohumlarını tercih etmekte ve kendi tohumluklarını kendileri üreterek çekirdek kabağı yetiştiriciliğinde kullanmaktadırlar. Ayrıca, bazı üreticiler yetiştiriciliğin yoğun yapıldığı yerlerden (çoğunlukla Nevşehir) tohum temin etme yoluna gitmektedir. Yetiştiricinin bu konudaki bilgisizliği ve gerekli izolasyonu sağlamadan tohum üretimi yapması sonucunda, yabancı tozlanmanın hakim olduğu kabaklarda, bitki ve tohum özellikleri bakımından birörnek üretim materyali elde edilmesi güçleşmektedir.

Ülkemizde yetiştirilmekte olan çekirdek kabakları, çoğunlukla *Cucurbita pepo L.* türüne dahildir. Az miktarda da *Cucurbita moschata* türüne giren bal kabağı tohumları kullanılmaktadır (1).

Ülkemizde yetiştirilen çekirdek kabakları, tohum kabuklarının yapısına göre 2'ye ayrılmaktadır :

a) Kabuklu tipler : Bu tiplerin yetiştiriciliği daha yaygın bir biçimde yapılmakta ve tohum verimleri kabuksuz tiplere oranla daha yüksektir. Bu tiplerde gerek çekirdek şekli ve iriliği, gerekse meyve özellikleri yönünden farklılıklar bulunmaktadır. Çekirdek, tombulca uzun veya biraz daha toparlakçadır. Meyve şekli uzun silindirik, uzun armut, dikdörtgene yakın silindirik, eliptik veya yuvarlakça olabilmektedir. Meyve kabuk rengi hasada doğru turuncuya yakın sarı, yeşil veya turuncu zemin üzerinde kırçıllı olabilmektedir.

b) Kabuksuz veya zar gibi kabuklu tipler : Bunlar halk arasında kabuksuz tipler olarak da bilinmektedir. Çekirdek kabuğu çok ince, adeta zar gibidir. Ancak kabuksuzluğu kontrol eden genlerin özelliği nedeniyle bu tiplerden tohum alınsa bile ertesi yıl arazide hem kabuklu hem de kabuksuz çekirdekli meyvelere

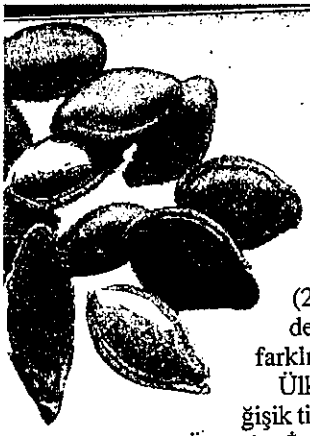

rastlamaktadır. Ülkemizde yürütülen çalışmalarda, kabuksuzluk özelliğinin resesif bir allel gen tarafından kontrol edildiği ortaya konulmuştur (2). Meyve ve tohum şekli yönünden, kabuklu tiplerde olduğu gibi farklı tiplere rastlanılmaktadır.

Ülkemizin değişik yörelerinde, değişik tipte kabak çekirdeklerine talep olmaktadır. Örneğin; İç Anadolu Bölgesi'nde kabak çekirdeği olarak iri ve uzun tip tohumlar tercih edilirken, Edirne ve Sakarya yörelerinde yuvarlak ve dolgun tip tohumlar, Ege Bölgesi'nde ise çoğunlukla yuvarlakça olan bal kabağı çekirdekleri tercih edilmektedir (1).

Ülkemizde çekirdek kabağı yetiştiriciliği yapılan bölgelerden toplanan materyalle yürütülen çalışmalarda, tohum şekli yönünden çok büyük farklılıklar gözlenmemesine rağmen, meyve şekli yönünden önemli farklılıklar bulunduğu ve materyalin karışık olduğu belirlenmiştir (3).

Günümüzde çekirdek kabağı yetiştiriciliğinde karşılaşılan en önemli sorun çeşit sorunudur. Bu nedenle yörelere uygun, çekirdek verimi ve kalitesi yüksek çeşitlerin geliştirilerek üreticiye verilmesi gerekmektedir.

Yetiştirme Tekniği

Çekirdek kabağı ilk yetiştirilmeye başlandığı yıllarda sulu koşullarda yetiştirilmişse de daha sonraları, kıraç koşullarda da yetiştiriciliği denenmiş ve olumlu sonuçlar alınmıştır. Bu nedenle, bugün sulu koşullar yanında kıraç koşullarda da yetiştiriciliği yapılmakta ve üretici bu koşullarda bile yüksek gelir elde etme imkanı bulmaktadır.

Tarla hazırlığı: Çekirdek kabağı yetiştirilecek olan tarla, sonbaharda sürülmeli, ilkbaharda toprak analiz sonuçları dikkate alınarak 30 kg/da triple süper fosfat, 20 kg/da potasyum nitrat, 20 kg/da amonyum nitratlı gübre toprağa karıştırılmalıdır. Fosforlu ve potaslı gübreler ekimden önce, azotlu gübrelerin ise partiler halinde verilmesi önerilir. Daha sonra hem gübrenin toprağa karışmasını sağlamak hem de yabancı otları temizlemek amacıyla kazayağı çekilmelidir.

Tohum ekimi: Hava ve toprak koşullarına göre Nisan sonu-Mayıs başında yapılır. Ekimde mibzer kullanılabilir. Bunun yanında elle ekim yapan üreticiler de bulunmaktadır. Kullanılan çeşidin dikine büyüme göstermesi veya yayılıcı gelişme göstermesi dikkate alınarak tohumlar 60x60 cm, 70x70 cm veya 80x80 cm aralıklarla açılmış olan ocaklara ekilir. Mibzerli ekimde 600-700 g/da, elle ekimde 1-1.5 kg/da tohum kullanılır (1, 4).

Çapa ve seyreltme: Bitkiler 3-4 yapraklı döneme geldiğinde kaymak tabakasını kırma, yabancı otları temizleme amacıyla çapa yapılır. Eğer elle ekim yapılmışsa, ilk çapayla birlikte her ocakta 1 sağlıklı bitki kalacak şekilde seyreltme yapılır. İlk çapadan 3-4 hafta sonra gerekirse 2. çapa yapılır. Daha sonra bitki toprak yüzeyini kapattığı için çapaya gerek duyulmaz.

Sulama: Çekirdek kabağı yetiştiriciliği geniş alanlarda yapıldığı için yağmurlama sulama bu bitki için uygun bir sulama yöntemidir. Hernekadar ülkemizde salma sulama kullanımı yaygınsa bu yöntem sağlıklı değildir. Yağışların yeterli olduğu durumda ekimden yaklaşık 40-45 gün sonra ilk kabak meyveleri göründüğünde 1.sulama yapılır. Sulamayla birlikte 10-15 kg/da amonyum nitrat gübresi verilir. İlk sulamadan 2-3 hafta sonra 2. sulama yapılır. Kabaklar tohum oluşturduktan sonra hasat edilecekleri için meyveler tohumluk meyve iriliğini aldıktan sonra sulamaya gereksinim duymazlar. Ancak sulama çekirdek kabağı yetiştiriciliğinde tohum verimi ve iriliğini etkileyen bir faktördür. Bu nedenle meyve tutumu ve irileşmesi sürecinde sulamaya gereksinme duyacağı unutulmamalıdır.

Hasat zamanı ve verim: Genellikle yayılarak gelişen tiplerde bitki başına 2-3 meyve, dikine büyüme gösteren tiplerde ise 4-5 meyve hasat edilebilir. Çekirdek kabaklarında meyve hasadı, tohumların irileşip olgunlaşması için tam olgunluk döneminde yapılmaktadır. Bitkinin yapraklarının ve gövde kısmının tamamen sararıp kahverengine dönüştüğü, meyve sapının kuruyarak bitki gövdesinden kolayca ayrılacak duruma geldiği tam olgunluk döneminde, yani yaklaşık ekimden 110-120 gün sonra hasada başlanır. Hasat meyveyi bitkiye bağlayan sapın kesilmesi veya kırılması şeklinde olur. Hasat edilen meyveler yağış söz konusu değilse tarlada 4-5 gün süreyle bekletilebilir. Daha sonra tohum ayırma yerlerine getirilir. Hasat edilen meyveler yağışlı havalarda ıslak toprak yüzeyinde bırakılmamalıdır. Hasat sonrası, tohumlar nispeten yüksek tohum nemine sahip olacaklarından yüksek hava nemi meyve içindeki tohumların neminin artmasına ve tohumların meyve içinde çimlenmesine neden olabilir.

Tohum ayırma ve kurutma: Hasat edilen meyvelerden tohumlar yörelere özgü çekirdek çıkartma makineleri kullanılarak veya elle ayrılır. Ayrılan tohumlar, beton çekirdek kurutma yerlerine getirilir ve açık havada doğrudan güneş görmeyen beton kurutma yerlerinde 10-15 gün bekletilerek kurutulur. Kurutulan çekirdekler, çuvallara konularak nemsiz ambarlarda saklanır (3, 4).

Pazarlama: Tohumlar çuvallara doldurulduktan sonra kabak çekirdeği pazarlayan toptancılara satılarak pazarlanır.

KAYNAKLAR

1. Yanmaz, R. 1995. Çekirdek kabağı yetiştiriciliği, Ziraat Mühendisleri Eğitim Seminer Notu, 7 s.

2. Abak, K., Sakin, M., Karakullukçu, Ş. 1990. Improvement of pumpkin for naked seeds. XXIII. International Horticultural Congress, Italy, Abstracts Book 2, 3074.

3. Toprakkarıştıran, G. 1997. Çekirdek kabaklarında seleksiyon ıslahı: 1. döl kademesinin elde edilmesi. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 34 s., Ankara.

4. Sakin, M. 1985. Trakya'da Cucurbitaceae familyası sebze türleri tarımı, sorunları ve bunların çözüm yolları. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 116 s., Ankara.